

༡༡། །ཇོ་ནང་ཇེ་བཙུན་ཏུ་ར་ལྷ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དབེ་
བསྐྱུང་མ་བོད་སོ་བདུན་པ་བཞུགས།

出版人:周华
责任编辑:聪博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集: 藏文/觉囊·多罗那他著
百慈藏文古籍研究室编. - 北京:
中国藏学出版社, 2008. 4 (先哲遗书. 43-87)
ISBN 978-7-80253-013-3
I. 觉… II ①觉…②百… III. 喇嘛教
- 古籍-汇编-藏语 IV. B946.6
中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (七十九)
觉囊 多罗那他文集
(37/45)

百慈藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社出版发行
北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本: 880×1230毫米 1/32 印张: 569
2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷
印数: 0001—1500册

ISBN978-7-80253-013-3/B. 51

本文集总定价(1-45卷): 910.00元

༡། དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག།》 ཅེས་པའི་དཔེ་སྐྱོན་གསལ་འདི་ནི་དཔལ་བརྟེན་པོ་དང་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱོད་པའི་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བསྐྱོད་པའི་དཔེ་སྐྱོན་དཔེ་སྐྱོན་གསལ་ཡིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཁས་དབང་གཟན་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་གྲུབ་བརྟན་ཉི་མ་མཚོག་གིས་སྤྱིའི་གཙོ་སྤྱོད་གནང་ཞེ། དཔལ་བརྟེན་པོ་དང་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉེ་བའི་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་གང་སར་བཞུགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་པོ་རྟེན་བྱིར་ལོངས་པ་རང་གྲུབ་དང་མིའི་གཞོན་འཛེས་འཛིག་ལ་ཉེ་བའི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྐྱོད་པའི་དཀའ་ལས་ལྷན་ཁྲིམས་ལྟ་བུ་བྱས། དཔེ་སྐྱོན་གསལ་ཡིག་དཔེ་སྐྱོན་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆེའི་དབྱུང་གཞི་མཁོ་འདོན་གྱི་དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་རྩོད་མཛོད་དང་རྒྱས་དང་རྒྱང་སྤྱོད་བཅིང་བའི་འཕྲིན་ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉེ་ཆར་དཔལ་བརྟེན་པོ་དང་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་གོས་བྱས་མཐར། རྩོལ་རྒྱན་རིག་གནས་རྒྱང་སྤྱོད་དང་བོད་རིག་པའི་དབྱུང་ཡིག་རྒྱུར་སྤྱོད་དང་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《བཀའ་གདམས་དཔེ་དགོན་གཅེས་བཅུ་ལྔ་》 ཞེས་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གྱི་དཔེ་སྐྱོན་ཆེན་མོ་ཞིག་ལྷ་མཁུང་ནས་ལེགས་སྐྱོད་དང་དཔེ་སྐྱོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག།》 ཅེས་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་སྐྱོན་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་བར་སྐྱོན་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤོང་ཕྱོད་མེས་པོ་མཁས་དབང་དམ་པ་དུ་མས་ལུལ་དུ་བཞག་པའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་རྣམས་དང་། འཐར་འཐོར་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་དག་ཚུགས་ཏེ་བསྐྱོད་པའི་འདིའི་ནང་དོན་ཐང་ལ། བཏུང་བའི་དཔེ་དང་། གསོ་བའི་དཔེ་དང་། ཚང་མ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས། ཕྱིས་རིག་སོགས་བརྒྱ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱང་འདུས་པའི་དཔེ་དགོན་ལོ་རྒྱུས་འདོད་ཀྱང་འབྲུང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

འདི་འདྲའི་དཔེ་སྐྱོན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་དང་ཅག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་གཟི་བརྟེན་གྱི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བརྟེན་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་སྐྱོན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
དུ་བཀོད་ཟིན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་མེད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་ལྷི་ནང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདེང་འཛོག་དང་མཐོང་ཚེན་གྱིས་སྐལ་ལ་མང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་བྱལ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་པལ་ཆེར་ནི་དབུ་མེད་བྱིས་རྒྱུད་གསུམ་ཡིན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྐྱེད་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་རྒྱུགས་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲོག་དཀའ་བའང་གིན་ཏུ་མང་
བོ་འདུག འོན་ཀྱང་དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུད་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱོང་
བརྗེ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ལྷན་པར་བརྟེན་ཡིག་གཟུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ལུབ་པ་བྱུང། པར་གྱི་དུ་འཁོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྒྱུད་གཞན་པ་དང་བརྗེར་ཉེ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་
བཅས་ཉེ་ཞིབ་ཆ་དཔེ་མོ་མའི་བརྗེ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་གཟིགས་པར་ལུ།

དཔེ་རྒྱུད་སྐྱེད་རྒྱུ་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱུབ་རྒྱུར་དང་ལུགས་ཁུར་གནང་
མཁས་ཀྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་མེད་
ལྷན་རྒྱུ་དང་། མཁས་དབང་ལུབ་བརྗེན་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུབ་རྒྱུར་དང་མཛུབ་རྒྱུན་གྱི་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤོང་ཐག་པ་ནས་ལུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་རྒྱ་དང་། དཔལ་བཅེགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྷན་རྒྱུ་དང་། ལུ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྩོན་ཚེན་པོས་ཞབས་ཀྱི་ལུ་མཁས་རྣམས་ལ་སྤོང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ལུ་རྒྱ་དང་།

དཔེ་ཚོགས་འདིའི་དཔེ་སྐྱོན་དང་ལུ་དག་ཐང་ལ་ཉ་ཅང་བཞག་ཏུ་དང་ཞིབ་ཚགས་པའི་ལུ་ལྷག་བསམ་མོད།
འོན་ཀྱང་རྒྱུར་ཚོར་གེས་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་ལོར་འཇུག་མི་ཉུང་བ་ཡོད་མྱོང་བས་དེུ་དུ་ལྷན་དག་གིས་
ལོར་བཙུན་ཡོ་བསྐང་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྐྱོལ་གནང་བར་ལུ་ལུ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས།
རྒྱུ་མོ་༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཚེས་༡༠ལ།

སྐྱོན་འགྲོའི་ལུ་ཚོགས།

དེ་ལ་འདིར་དང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་འདིར་ཚོས་རྒྱལ་ལོ་པའ་རྒྱལ་སྐྱེས་
དང་། ས་དགོ་བཀའ་རྙིང་སོགས་ཀྱི་མ་ལས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེས་པའི་དམ་པའི་སྐྱེས་
ལུ་རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱིས། བཤད་སྐྱུབ་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲུང་དང་བཙས་
པའི་ཚོས་བརྒྱན་དང་བཀའ་སློལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཕྱོད་
མོང་གི་རིག་གནས་སྤམ་རྟགས་སྟོན་དག་མངོན་བརྗོད་སྟེ་སྐྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟར་
ཕྱིས་། ལྷ་ཚང་བཟོ་གསོ་སོགས་མདོ་སྤྲེལ་རིག་གནས་དང་བཙས་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚང་ལ་མ་ལོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པ་ཞིག་འཚད་ཉན་
འབྱུང་གསུམ་དང་། བཤད་སྐྱུབ་ལས་གསུམ་གྱི་སྐོ་ནས་ཐོག་མར་སྟོལ་གཏོང་།
བར་དུ་གཏན་ལ་ཐབ། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སོགས་འདྲིལ་སྐྱོད་སྟེལ་བར་
མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དཔུས་གཙང་ལམས་གསུམ་དུ་
བཞུགས་སོ་ཙོག་གི་སྤྲེལ་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་སྦྲངས་ན་རི་རབ་ལྷན་པའི་
གཏོས་དང་མཉམ་ཞིང་། ཚོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེན་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བསྐྱངས་
ན་ནམ་མཁའི་གཟུང་སྐྱེད་ཚོགས་ཀྱང་སྐྱེད་སུ་བ་ཞིག་མཚེས་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད་། ལྷ་བལ་ཉོར་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་ཏུ་འང་དར་བྱུང་ཆེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པའམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་
འཛམ་གླིང་ཤར་ལུབ་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་ཏུ་འང་མཚེད་དེ། དཔེར་ན། ཨོཀ་སི་མོར་རྟེ་
དང་། ཉར་མིད་ལྷ་ལུ་ཡོ་ཙོབ་དང་། ཨ་རི་སོགས་སུ་གྲགས་ཆེན་གྱི་སྐོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་

རྣམས་ཀྱི་ཐོད་ཡིག་གི་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཐོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་སྡེ་ཆེན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

དེ་ནི་གོང་དུ་སྐྱབས་པའི་བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཉ་ཆེན་པོ་བཙུན་ཅེས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་དོ་སློབ་མདོ་ཙམ་ལྟ་ན། དེ་ཡང་རི་རྒྱན་དུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཚོས་སློབ་ཐོན་མི་བེ་རོ་སྐྱ་ཙམ་ཞང་། །གཞུང་སྐྱེས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་རྟོག་ལོ་སྐྱེ་བ། །ལུ་སློབ་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ། །ཞེས་དང་། ཐོད་ལུས་སྐྱབ་བརྒྱུད་ཤིང་ཉ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད། །རྗེ་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་འབྲས་བཀའ་བརྒྱུད་པ། །ཤངས་པ་ཞི་བྱེད་སློབ་དུག་བསྐྱེན་སྐྱབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེས་བྱའི་གཞུང་ལུགས་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་འགྲུང་བྱེད་དང་འཆད་རྩལ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྐྱབ་པ་ཉ་མས་ཀྱི་ལེན་རྩལ་ལ་བརྒྱུད་པའི་བྱེད་པར་དང་མན་ངག་གི་དབྱེ་བས་སྐྱབ་བརྒྱུད་འདེན་པའི་ཤིང་ཉ་བརྒྱུད་དེ། བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཉ་ཆེན་པོ་བཙུན་རྗེས་འབྱེད་དང་བཙུན་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཅུག་གི་ཡལ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ལུས་སློབ་ལོངས་སློབ་ཐམས་ཅད་ཐངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། ལྷི་རབས་རང་རའི་བརྒྱུད་འཛིན་རྣམས་ལ་འབྲན་ལུན་ལན་བདེའི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དཔང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཅུའི་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བའི་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་དང་མི་མིན་གྱི་གནོད་བས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་ཐོད་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་མཁུག་སྒྲིལ་བ་དང་ཚབས་ཅིག་ཉང་གི་ཡང་
 དག་པའི་སྤོང་རྩལ་གྱི་ཉི་འོད་སྒྲུབ་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཉང་དང་རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་འགོ་
 བྲིད་དང་ཅུ་འཕྲུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྙིང་འཕྲོར་བསྟུ་དང། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
 རྒྱལ། རྒྱུར་སྒྲེལ་སོགས་གྱི་སློབ་ནས་རང་རིགས་གྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུ་
 དང། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཕོས་བསྟུན་གྱི་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་བ་པའི་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་འོངས་སུ་སྦྱུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱབས་འདིར། རང་རེའི་
 ཡལ་མེས་རྣམས་གྱིས་བཞག་པའི་ཕ་ལོར་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་ཡང་དེད་ཅག་གི་
 བསོད་ནམས་གྱི་བགོ་རྒྱལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅེས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་རྒྱང་
 སློབ་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་ལེ་མེས་རྒྱལ་གྱིས་གནང་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
 ཟང། འུ་ཅག་པོད་གྱི་རིག་གནས་སློབ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྤྱོད་འབྲུལ་མ་ཁམ་གྱི་
 བྲལ་དར་འབྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཚོན་ན། རང་རེའི་སྤྱོད་པར་བབ་
 པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་སླ་ན་འབར་བའི་འོས་འགན་མཚོག་ཏུ་གྱུར་
 པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྩོགས་དང་རིས་སུ་མ་ཚད་པའི་སྤྱོད་བྱ་དམ་པ་རྣམས་གྱིས་
 ལྷགས་ཚོམ་གནང་བའི་གསུང་རབ། བཤད་རྒྱལ་གིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱུད་ལས་གྲུབ་པའི་
 མདོ་སྤྱོད་གྱི་གཞུང་བཤད་དང། ཚོས་འབྲུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
 གསལ་ཡིག་བརྗེས་དང་སྟོན་རབ། །ཅིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
 བ་རྣམས་བསྟུས། ཚད་པ་རྣམས་བསལ། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འབྲུགས་པ་
 རྣམས་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཚོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྟུར་ཆགས་སུ་བར་དུ་བསྟུན་པ་དང་
 བསྟུན་ཅིས་ལས།

ད་ལན་འདིར་རྫོ་ནང་རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་ལྷ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ་
འདི་རྒྱ་ཚེའི་གཟེགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐུན་ལམ་དུ་སྦྱུལ་བ་ཡིན།

འབྲུང་ཆར་ང་ཚོའི་དཔེ་ཚོགས་དབར་སྐྱུན་ལུ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་ལྷག་བསམ་ལྷན་
ཞིང་མཁུལ་སྐུན་ཡངས་པའི་མཁའ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
སློབ་སྦྱོལ་གནང་དང་། དཔེ་དགོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡར་གནང་གི་སྐུབས་འཇུག་ཡོང་བ་
མཁུལ་མཁུལ། །

ཞོར་འཕྲོས་གསལ་འདེབས་ལུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྷ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཚོ་རྒྱས་
ཤིང་། སེམས་ཀྱི་སློ་གོས་བཀའ་བའི་གཞོན་སྐྱེས་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། ལྷིང་པོས་
དཔེན་པའི་ཁ་སོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་སྤིང་ལ་
འཆར་། དོན་ལྷན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ཡིན། ལྷང་མེད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཁོས་བསྐྱུན་གྱི་སྤྱི་ལུའི་ལས་ཀ་རྩུང་ཟད་རེ་སྐྱུབ་ལུས་ན།
མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་ཏོག་འབྲུབ། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་མངོན་སུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་འོང་བ་ནི་མཐོང་ཚོས་མངོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་རྒྱུབ་པར་ལུའོ། །

སྐོན་འཕྲོག་ཚན་འབུམས་པོ་སྐབ་བསྐྱུན་ཉི་མས།
སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧པའི་ཟླ་ཚོས་ལ་གུས་སུལ།

བསྐྱེད་གསལ་བཤད།

ད་ལམ་ང་ཚོའི་ཚོ་ནང་རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་ལུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་སྤྱོད་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་གསལ་ཏེ་པར་སྐྱུན་ལུས་པ་འདི་ནི། གཟུང་དཀར་མཚོ་གསུམ་ལྷུལ་ལྷུལ་བསྐྱུན་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་སྐྱོན་འོག་ལྷུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་བོད་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་སྤྱིས་སུ་བྲིས་པའི་རྣམས་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་བོད་བཞི་བཅུ་འདི་དཀར་མཚོ་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྐོན་ང་ཚོའི་མཇུག་ལྷུ་མ་ལྷུང་། ད་ལམ་དངོས་སུ་མཇུག་ལྷུ་ལྷུང་བའི་བོད་བཙུན་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་བརྟན་བར་མ་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི། བོད་རབ་ལྷུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་(སྤྱི་ལོ་1616) ལ། མངའ་རིས་སྤྱད་ཀྱི་ལྷུང་ཐར་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་བའམ། ཡང་ལྷགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྡེ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ནི་ཤུ་ཙམ་བཞི་པ་བསོད་ནམས་དབང་སྐྱེས་སྡེས་ཡོན་བདག་བྱས། ཏུ་ར་ལུ་ཐའི་དངོས་སློབ་གཉེན་ཡི་བརྗེ་དགོན་མཚོ་གསལ་བས། ཐོག་མའི་མཚོ་མས་སྤྱིར་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་སོགས་བྱས་ཏེ། ཏུས་འཕོར་སྤྱོད་སྡེ་དང་སྤྱོད་གཉིས་ཤུ་ར་སོགས་ཚོས་ཚོན་བཅུ་བཞི་ཤིང་པར་དུ་བཀོས་པ། ཏུ་བརྟན་དམ་ཚོས་སྤྱིར་དུ་སྐྱེད་དང་སྤྱོད་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེའི་སྤྱིར་དུ་རྟག་བརྟན་རང་ནས་བརྗོད་པ་བཅས་བོད་

བཙོ་ལུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལུ་དཔེ་བར་མ་ཚར་གཅིག་ རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་
ཚེན་པོས་འབྲས་སྐྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདམ་དྲངས་པ། མྱིས་དུས་འགྲུལ་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ལོ་བྱང་དུ་བཞུགས་ཀྱང། དེར་སེང་པོད་ལྷོངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྐྱེན་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཙན་མཁས་གྲུབ་ཤིམ་ཕྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་ཚོམ་གྱི་ཏུ་མར་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་ཚེན་པོས།
གསུང་འབྲམ་གྱིང་པར་རྣམས་བཀའ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་པར་མི་ཚོག་པ་མཛོད་བས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་ཚོམ་རྣམས་ཁ་ཚང་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ། རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། རྫོང་གོས་བརྟན་བས་ཁོང་གི་གསུང་འབྲམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག། དེའི་རྗེས་ན་ལུ་རི་ལུག་སྐྱེལ་སྐྱས་མཛོད་
པའི་དུ་ར་རྒྱ་ཐའི་གསུང་འབྲམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། པོད་ཀ་ནས་ཙ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཚོས་ཚོན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྗེ་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྟ་བུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ལོ་བྱང་དུ་པོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཚོས་ཚོན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྗེ་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཙ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ངའོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཛལ་
རྒྱུ་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ན་ལུ་རི་ལུག་སྐྱེལ་སྐྱས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་ཚོམ་གནང་སྟེ། ལྷུང་ཏག་བརྟན་གྱི་གིང་པར་དུས་མིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཚུལ་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཤིང་ལོ་
རྒྱུས་ཁ་གསལ་མཛད་ཀྱི་མ་ལུང་། ད་ལྟ་དགོན་འཛམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད། ལ་ལུ་རི་ལུག་
རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྐྱམས་སྟེ། ད་ལྟ་ཉག་བརྟན་གྱི་
པར་རྙིང་པོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་པོད་བཙུག་ལྟ་དང་། པོད་
གྲངས་དང་ཚོས་ཚན་མང་ཉུང་ཚོག་མཚམས་སོགས་ལྷུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
ལྟར།

ད་ལམ་ང་ཚོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་སློབ་སྐྱོད་ནང་དུ་བཅུག་སྐབས་
གྱི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་སྐྱེ་མ་ཡོན་ཉན་བཟང་པོས་འཛམ་ཐང་དུ་གིང་
པར་ལ་བརྗོད་པའི་སྐོགས་བམ་ཉེར་བཞི་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ལྷ་དག་ཐེངས་
གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྐྱེ་མ་ཡོན་ཉན་བརྟན་དུ་བཞུགས་པ་ཚོམ་པ་པོ་དུ་ར་
བྱ་ཐ་པར་ཉིད་གྱི་ལུག་དཔེ་སྐབས་འགར་ལུག་མཚན་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབྲས་
རྒྱངས་གནས་བཅུ་ལྟ་ཁང་ནང་བཞུགས་ཤིས་མ་པོད་ཚུང་བཅུ་ལ་ཚོས་
ཚན་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། རོ་བུ་ཉག་བརྟན་གྱི་པར་རྙིང་པོད་བཙུག་ལྟ་པོད་
ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ལ་ལུ་རི་བ་དགོན་འཛམ་དབྱངས་
རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
ཕྱོགས་བསྐྱམས་ཀྱིས། པར་རྙིང་པོད་ཉི་ལུ་ཙམ་ལ་ཚོས་ཚན་༣༡༤ལྷུང་བ་ལ་
སྐྱེར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐེངས་དང་པོ་ལྷན།

དེ་ནས་རྟལ་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་ཐང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐང་གཉིས་པ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་སྐྱི་གཉིས་དང་གྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་རྩ་བའི་ཆ་
 བས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག །ཚོ་གའི་
 རྫོང་ལ་མི་འདྲ་བ་རྩུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི་མཚན་དགུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བམས་ཀྱང་། ལྷག་རྟལ་མ་ནང་དུ་བརྟལ་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟལ་བརྟན་
 པར་རྫིང་དང་འབྲས་སྐྱངས་གྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་ཐང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་བུའི་རྫོང་མ་རྟལ་མ་ཅན་དང་། ཞ་རྟལ་མ་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟལ་མ་ཅན་དབུ་མ་ཐེག་མཚོག་གི་ཟིན་གྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཅད། ཏུ་ར་བུ་ཐའི་ཞལ་གསུང་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་ཟིན་
 གྲིས་སུ་བཤོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བརྟན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཇ་འགོའི་དགེ་
 བཤེས་མཚོག་གུལ་རྒྱ་མཚོས་གསུང་དུ་བསྐྱབ་པ། འ་རྟལ་མ་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ཡོ་རྒྱས་དུ་ར་བུ་ཐས་ཞལས་བཞུགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཚོས་
 ཚན་ཉེ་ལ་འཛམ་ཐང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟལ་བརྟན་པར་
 རྫིང་དང་འབྲས་སྐྱངས་གྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྫིང་། རྟལ་བརྟན་པར་
 རྫིང་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཚོས་ཚན་ལ། ཡང་རྟལ་བརྟན་དང་
 འཛམ་ཐང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྐྱངས་གནས་བརྟུ་ལྟ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཚོས་ཚན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ལྟེབ་ཉེ་གསུང་རྫིང་བྱུང་

བ་བཅས་ལ། ལུ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྐོང་གི་རྒྱལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོད་
བསྐྱེད་པ་དེ་བཞི་བརྗེ་ཞེ་ལྟ་ལ་ཚོས་ཚན་༡༠༠ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱུ་མ་རྟེན་པ་སྟོན་ཚོས་པ་པོའི་ཕྱག་དཔེའི་གྲལ་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤྲུངས་གནས་བརྗེ་ལྟ་ཁང་། དཔེ་རྟགས་སྤྱི་ལའུ་བའ་བཞུགས་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
ལོར་བུའི་འབྲུང་གནས་ལྟེ་བལ། ཡང་སྤྱི་ལའུ་བའ་བཞུགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཚོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཞོད་པ་ལྟེ་བལ། ལྟེ་ལག་
ཤིས་གྱི་ཚོས་ཚན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྟ་ང་ཚོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ལུ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་ཙ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་ཚོ་རྟག་བརྟན་ལ<<ར>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛིན་ཐང་ལ་རྟགས་<<ཇ>>འདི། དག་ཚོར་བཅོས་ལ་གྲུག་རྟག་འདི།]
དང་། མཚན་རྣམས་གྲུག་རྟག< >འདིའི་ནང་དུ་སྤྲུག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ལུ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། གུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཚོས་ཚན་བཞི། རིག་འཛིན་ཚོ་དབང་གུན་བྱུང་གྱི་གསུང་རྩ་
སྐོའི་ཚོ་ག་ཞེས་པའི་ཚོས་ཚན་གཅིག་བཅས་འཛིན་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བབང་མ་ཉི་པར་ཚེན་གྱི་གསུང་དུས་འཁོར་ཕྱག་རྒྱའི་སྐོར་
ཚོས་ཚན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཅོད་པོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སྤྱི་
གཙང་གི་ཡུལ་རྒྱན་ཡིན་ནམ་སྤྱི་པའི་ཐ་སྤྱོད་གོ་དཀའ་བ་མང་པོ་ཞིག་

བོད་རྒྱུད་གནང་བ་དག་གྲང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབྲུམ་འདི་ཅིས་འཁོར་ནང་དུ་སྐྱགས་པའི་འགོ་སོང་ཙུ་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ཞུས་ཤིང་། བར་རྒྱུན་ཚར་ལུ་བརྒྱའི་འགོ་སོང་བོད་རིག་པ་
དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ནས་བགྱིས། ཚར་བརྒྱད་བརྒྱའི་འགོ་སོང་ཉིན་གྱིན་སོགས་ཀྱི་
རྒྱའི་རྒྱུན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་། ཚར་ཉིས་བརྒྱའི་འགོ་སོང་ཙུ་འདྲ་
ཚོགས་པ་ནས་བགྱིས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ལས། ད་ལམ་དངོས་སྤྱད་པར་དུ་
བརྒྱན་སྤྱད་བ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་སློབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ལམ་དུ་སྤྱུལ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་བོད་རྫོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་བོད་བཙེ་ལུ་
གཡར་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་ཐང་སླ་མ་ལུན་སེལ་མཚོག་ནས་གྲང་མ་
དཔེ་བཙེལ་རོགས་དང་། ལོ་རིམ་རྒྱིག་རྒྱ། ལུ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྤྱུལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཚོག་ནས་ཉང་ལྷུལ་
ཚོས་འབྲུང་ལུ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སླ་མ་དཔེལ་ལུན་རྒྱ་མཚོས་
ལུ་དག་གི་ལས་ཀ་རྒྱའི་སྐྱགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་སྐྱགས་རྗེ་
ཆེ་ལུ་རྒྱ་བཤོ། །

དཔེལ་བཞེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀམ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས།

རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་བུ་པའི་རྣམ་པར་མདོར་བསྡུས།

1575-1635

ཁོང་གི་སྐྱོབ་དཔོན་ཚེ་པོ་བསྐྱེད་ལྷན་གནས་དང་། བརྗེ་ཏུ་གླ་ཡ་རྩ་དཀ
གཉེས་ལོ་རྩེ་བ། ཁ་རྒྱུ་སྐྱོམ་རྒྱུ་སྐྱེས་ཚེ་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་
ཤིང་། བོད་སྐྱོད་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་ཁ་རྒྱུད་བཙུན་གྱི་གནས་རྫོ
མོ་ཁ་རྒྱུ་ཅེས་པའི་འདབས། རྩེ་པོ་ཚེ་པོ་ལོ་ཉེ་ཏའི་ཉེ་འགལ་དུ་རྩེ་པོ་རྩེ་བ
ཚེ་པོའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཚད་པར་བྱོན་པ་ལ། ཤར་ལུབ་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ལས་
ཤར་བ་ཀུན་དགའ་མེད་གཉི་གཏུང་བརྒྱུད། རྣམས་འཚང་རྩུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་
སྲས་རྣམ་རྒྱལ་ལུང་ཚོགས་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་བ་རྗེ་འདིའི་ཡབ་དང་།
ཡུམ་རྗོ་རྗེ་བུ་དགའ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་ཤིང་པག་ (སྤྱི་ལོ་1575) ལ། རོ་མཚར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་སྐྱེ་འབྱུངས་ཏེ་
མེས་པོས་བསྐྱེད་མི་གཙོད་རྗོ་རྗེ་ཞེས་མཚན་གསོལ།

སྐྱེ་བལྟམས་ཏེ་རྒྱ་བ་བརྒྱུད་མོང་རྗེས་བཞེངས་ནས་གོམ་བ་སྐྱོ་སྤྱབ་པ་
དང་། དགུང་ལོ་གཅིག་ཅུ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ར་བུ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཚོག་
ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་བོང་མའི་རྟེན་གསུམ་དང་
སྤྱིན་བདག ། ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
རོ་ནང་སྐྱེ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཚོག་གི་ཡང་སྤིང་འབྱུལ་མེད་དུ་བེས་ཏེ། དགུང་
ལོ་བཞི་བར་རོ་ནང་མཁན་ཚེ་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཞབས་དུང་བཀྲ་ཤིས་